

truïnt un refugi alpí. La regió de la vall d'Aosta és molt petita, té uns 100.000 habitants, i al poble on visc només som sis.

—¿Sis persones?

—Sí. Però a l'hivern, en temporada alta, s'omple d'esquiadors. Una de les coses que m'hi van portar va ser compartir la cultura i al final s'ha convertit en una forma d'estar en companyia.

—¿Creu que la novel·la ha tingut èxit perquè connecta amb el pensament de la seva generació?

—Crec que sí. A la novel·la hi ha una gran diferència entre Pietro i el seu pare. El pare pertany a una generació que va deixar enrere la naturalesa per treballar en una fàbrica. Va construir una família i va comprar una casa, perquè això és el que feia tothom llavors. Concebia la vida com un gran procés de creixement i de conquesta. Pel pare de Pietro, en certa manera era com arribar al cim de la muntanya.

—Però la seva generació és diferent.

—Sí. Som la generació del decreixement, i després la de la crisi que ens va dir que aquesta forma de vida no havia funcionat, i per tant, en lloc de dedicar-nos a la conquesta, ens centrem en la recerca de la felicitat, que està a les muntanyes però també en l'harmonia d'estar bé on vius al costat dels altres. Hi ha un punt femení en això.

—¿És d'aquesta manera com puja les seves muntanyes?

—Sense conquerir-les, comprement-les. M'agrada molt el bosc, perquè és ple de vida i d'arbres. Al pare de Pietro, en canvi, el bosc no li diu res, no sent que l'aigua i la fusta siguin recursos que cal protegir. La tardor passada vaig anar al Nepal en una travessia en què en cap moment s'arribava a cap cim.

—¿Això és una manera de parlar de la masculinitat?

—Segur que sí. Afortunadament, crec que som bastant diferents dels nostres pares, que eren homes fets d'una peça. Nosaltres som més febles, estem menys obsessionats amb la força, més atents als altres. Jo em vaig fer escriptor precisament per aquest interès.

—¿Ha tingut alguna experiència mística als alts cims?

—La naturalesa sempre té un aire místic perquè ens posem en contacte amb els elements en la seva forma més pura. El vent, l'aigua que sorgeix d'una roca, el foc... Són primordials i et porten a una dimensió de quan va sorgir l'espiritualitat humana, quan l'home buscava explicar-se coses més grans que si mateix. A les ciutats tot és racional, però a la naturalesa, no. Allà hi regna el misteri. ≡

ARXIU

►► L'escriptor i columnista d'EL PERIÓDICO Josep Maria Espinàs, en una imatge de 1957.

REEDICIÓ D'UN TÍTOL INNOVADOR

El camió d'Espinàs torna a la carretera

► La Campana recupera la novel·la 'Combat de nit'

EL PERIÓDICO
BARCELONA

El 1958, quan els llibres de ficció s'escriuen a mà als cafès, Josep Maria Espinàs (Barcelona, 1927) es va instal·lar en una taula del Bar Salduba de la Gran Via (avui Café Doré) per redactar *Combat de nit*, la setena novel·la de la seva prolífica carrera literària. «Probablement, la més reeixida de totes les que he escrit», afirmaria l'autor diverses dècades després; amb seguretat, la més impregnada de realisme social, en opinió coincident de la crítica de l'època.

Han passat 60 anys des d'aquell impuls creador (l'obra va veure la llum finalment el juliol de 1959) i La Campana acaba de reeditar *Combat de nit*, que avui continua sent la novel·la més celebrada d'Espinàs i és considerada un dels títols més innovadors de la narrativa catalana dels 50 i 60.

UN TROS DE VIDA // «L'home dona un cop d'ull a les tapes que s'arranglen damunt del taulell. El bacallà arrebossat, les carxofes de llauna, les banderilles d'ou dur i anxova». Amb aquest passatge de vívid costumisme s'obre el relat de la vida a la carretera d'uns camioners en lluita amb la mecànica; una obra que alterna els monòlegs interiors dels

personatges i les descripcions dels llocs que visiten amb la crònica judicial d'un accident. Aquest tipus de vinyetes tan enganxades a la realitat va fer dir a Josep Faulí, en el pròleg de la segona edició, publicada el 1971 per Proa, que *Combat de nit* «és un tros de vida normal i pròxima treballada amb enginy literari».

Isabel Martí, editora de La Campana, sosté, en declaracions a Efe, que aquesta és una novel·la «molt

Miguel Delibes
va saludar el llibre com
«una novel·la reportatge
comparable a les
d'Ernest Hemingway»

moderna, com un viatge d'anada i tornada, en què s'intercalen català i castellà, cosa que no era gens usual en el seu moment». Al seu parer, Espinàs, que la setmana passada va fer 91 anys i amb la seva columna diària a EL PERIÓDICO DE CATALUNYA es manté com el degà de l'artículisme a Catalunya, és l'escriptor que «modernitza la llengua catalana en els anys 50 i el que millor retrata aquella dècada». Martí destaca que l'obra

barreja amb encert «un existencialisme molt de l'època amb una mena de realisme social italià».

Quan *Combat de nit* es va publicar per primera vegada, Salvador Espriu la va equiparar, «per la seva consistència», a les obres d'Antoine de Saint-Exupéry i de Georges Simeon, i Miguel Delibes la va saludar com «una novel·la reportatge comparable a les d'Ernest Hemingway».

ANADA I TORNADA A VALLADOLID // Delibes va tenir, precisament, un insospitat paper en la confecció del llibre: a fi de conèixer de primera mà els detalls de la vida a la carretera, Espinàs es va presentar en un bar concorregut per transportistes i va conèixer dos camioners que es van oferir a compartir amb ell un viatge d'anada i tornada a Valladolid: 22 hores de «respectuosos silencis i paraules justes», com va escriure en una columna en aquest diari. A la ciutat castellana, l'escriptor va dormir en una pensió amb els transportistes i l'endemà, mentre ells descarregaven i carregaven, va aprofitar per dinar amb Delibes i compartir la seva experiència.

La novel·la, que Espinàs va acabar d'escriure el desembre de 1958, està dedicada al seu «amic T-7440». No és un androide, sinó el camió on va viatjar a Valladolid. ≡

i dees

Ricard
Ruiz Garzón

La 'ciudad' i la 'ciutat'

Tot lector sense prejudicis hauria de llegir alguna vegada el britànic **China Miéville**. Sí, és un autor de ciència-ficció, representant en concret del New Weird, encara que també s'ha presentat com a candidat al Parlament i ha escrit sobre la Revolució russa. Sí, té pinta de model o cantant, i va al gimnàs, i es rapa, es perfora i es tatua, però és un intel·lectual de primera. I sí, és un autor exigent i capaç de dir que **J. R. R. Tolkien** és «reaccionari», però està a penes a una adaptació de convertir-se en fenomen de culte.

D'entre totes les seves obres, moltes en procés actual de relançament per part del segell Nova d'Ediciones B, potser les més aclamades són amb tota justícia *Embassytown* i *La ciudad y la ciudad*. La primera, el 2013 títol inaugural de Fantasy, planteja una reflexió sobre la dificultat d'interpretar l'altre diferent, en aquest cas extraterrestre, que no podria resultar més oportuna. La segona, una novel·la de misteri amb un esplèndid joc de miralls dimensionals, és potser, juntament amb la trilogia de *Bas-Lag* i la juvenil *Un Lun Dun*, la millor porta d'entrada

Cap de les obres del britànic China Miéville ha sigut publicada en català

a l'univers del londinenc, amb l'avantatge que Nova la relança rà el maig vinent en una traducció per fi a la seva altura.

La ciudad y la ciudad, no obstant, seguirà sense convertir-se en *La ciutat i la ciutat*. Cap de les obres de **Miéville**, de fet, ha sortit mai en català. A poc a poc, és cert, s'avança amb els clàssics, i han aparegut *El conte de la serventa* de **Margaret Atwood** a Quaderns Crema, *Els desposseïts* d'**Ursula K. Le Guin** a Raig Verd, *La guerra de les salamandres* de **Karel Capek** i *Un cementiri de llunàtics* de **Ray Bradbury** a Males Herbes, a més d'altres títols a L'Altra, la col·lecció púrpura de Pagès, Orciny Press o l'emergent Més Llibres. Tant de bo l'elenc s'ampliï i inclougué autors actuals de fantàstic tan necessaris com **Brandon Sanderson**, **Connie Willis** i **Anna Starobinets**. Ens hi juguem molt, parlant de temes tan predilectes per a **Miéville** com la comunicació, els canvis socials i el diàleg amb el gènere: ens hi juguem la llengua en què somiarà la Generació Netflix. ≡